

РЕЦЕНЗІЇ

Яновська О. Г.,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

Гринюк О. В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

НОВІТНЄ ВИДАННЯ З ПРОБЛЕМАТИКИ ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ¹

КПК України 2012 року істотно змінив ідеологію та порядок діяльності сторін кримінального провадження, що вимагає комплексного наукового осмислення його основних правових інститутів з метою формування слідчої та судової практики. Реформування кримінального процесу спрямовано не тільки на швидке, повне та неупереджене досудове розслідування та судовий розгляд з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності, а й скеровується на вирішення кримінально-правового конфлікту з метою відновлення прав потерпілого та ресоціалізацію того, хто вчинив кримінальне правопорушення. Така ідеологія нового кримінального процесуального законодавства зумовлює розширення можливостей та форм закінчення досудового розслідування не тільки зверненням прокурора до суду з обвинувальним актом, а й шляхом закриття кримінального провадження, поданням клопотання про звільнення особи від кримінальної

відповідальності тощо. Про таку тенденцію свідчить аналіз слідчої та судової статистики, зокрема, у 2014 році було обліковано 1131141 кримінальних правопорушень, із яких 173311 проваджень було направлено до суду з обвинувальним актом (15% від загальної кількості), 4677 – з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності (4%), 940 – з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру, 438 – клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру, 614456 – кримінальні правопорушення, по яких було закрито кримінальне провадження (54%). Внесення до ЄРДР усіх відомостей про вчинення кримінального правопорушення тягне за собою збільшення розпочатих кримінальних проваджень, більша частина з яких закривається під час закінчення досудового розслідування за підставами, які передбачені ст. 284 КПК України.

Крім того, наразі існують нагальні потреби слідчої та судової практики щодо

¹ Торбас О. О. *Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України: монографія* / О. О. Торбас. – Одеса: Юридична література, 2015. – 168 с.

наукового обґрунтування вирішення цілої низки проблем, що виникають під час закінчення досудового розслідування. На жаль, у чинному КПК в цьому плані є окремі прогалини. Так, практики і науковці висловлюють різні погляди щодо форм закінчення досудового розслідування, підстав та порядку закриття кримінального провадження, складання клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності, моменту закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акта, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

У зв'язку з наведеним вище, підготовка та написання монографії «Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України» к.ю.н., асистентом кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» О.О. Торбасом слід визнати актуальним та своєчасним.

В період реформування кримінальної юстиції особливо важливими є питання щодо форм та процесуального порядку закінчення досудового розслідування як важливого етапу кримінального провадження, на якому завершується робота з всебічного, повного та об'єктивного дослідження всіх обставин кримінального правопорушення і приймається відповідне кінцеве процесуальне рішення на стадії досудового розслідування.

Низка сформульованих у монографії положень характеризуються ознаками новизни і є вагомим внеском у наукове забезпечення теоретичних і практичних проблем правового регулювання форм закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні. Представлені автором наукові висновки та рекомендації мають ознаки наукової новизни та в сукупності вирішують важливе наукове завдання, зокрема:

1. Наукова цінність монографічного дослідження полягає в тому, що вперше у вітчизняній науці кримінального процесу після прийняття КПК України 2012 року

форми закінчення досудового розслідування досліджені комплексно із зазначенням як практичних так і теоретичних проблем їх правового регулювання.

2. Обґрунтовано доцільність розширення переліку форм закінчення досудового розслідування, уточнено часові рамки заключного моменту досудового розслідування, обґрунтовано положення про необхідність вдосконалення процесуального порядку регламентації кожної із форм закінчення досудового розслідування.

3. Сформульовано низку пропозицій щодо внесення змін та доповнень до норм КПК України з питань, що стосуються закриття кримінального провадження, складання клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності, складання та направлення обвинувального акта до суду, особливостей закінчення досудового розслідування складанням клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру (ч. 2 ст. 283, ч. 4 ст. 284, ч. 1, 10 ст. 290, ч. 4 ст. 291 КПК України).

4. Дістали подальшого розвитку теоретичні положення щодо розмежування понять «кримінальне розслідування» та «кримінальне переслідування»; доцільність розширення повноважень прокурора при ознайомленні з обвинувальним актом; зміни чинного законодавства про необхідність закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності, якщо жодній особі не було повідомлено про підозру; про письмову форму підтвердження ознайомлення зацікавлених осіб з матеріалами досудового розслідування.

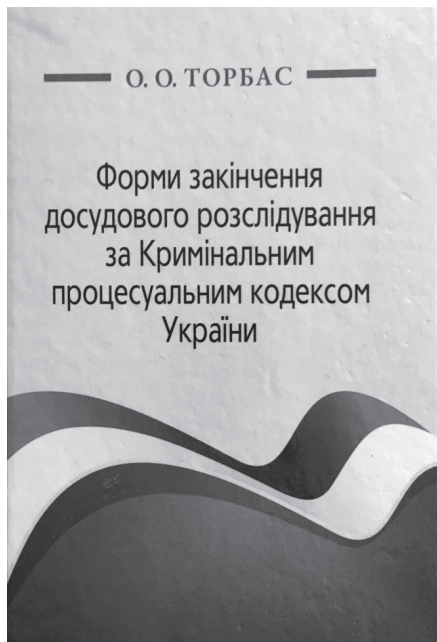
Структура монографічного дослідження логічно побудована та ґрунтується на комплексному підході до вирішення проблем форм закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні. Розділи монографії поєднані загальною метою дослідження і в них, відповідно до плану дослідження, розкривається його об'єкт і предмет.

Наукові положення, висновки і рекомендації у своїй більшості є переконливими. При їх обґрунтуванні автором

використано широке коло правових і наукових джерел.

Викладене вище може бути підставою для загальної позитивної оцінки монографії Торбаса Олександра Олександровича на тему: «Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України» як самостійного наукового дослідження з актуальної й важливої для науки та практики проблеми.

Пропонується монографія:

Торбас О. О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України: монографія / О. О. Торбас. – Одеса: Юридична література, 2015. – 168 с.

Монографія є першим спеціальним комплексним дослідженням теоретичних і практичних проблем правового регулювання форм закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом 2012 року. З'ясовано сутність та значення інституту закінчення досудового розслідування. Визначено основні новели чинного КПК України у частині регулювання закінчення досудового розслідування порівняно з КПК 1960 р. Розкрито процесуальні особливості та порядок закриття кримінального провадження. Розроблено теоретично обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення норм чинного КПК України, які регулюють порядок закінчення досудового розслідування.